РИЧАРД БАХ
ДЖОНАТАН ЛИВИНГСТЪН
ЧАЙКАТА

Превод от английски: Нели Константинова, 1996

chitanka.info

ЗА КНИГАТА

Хората, които създават свои собствени правила, когато са убедени, че са прави…

Хората, които изпитват особена наслада от добре свършената работа, дори когато не получават признанието на другите…

Хората, които знаят, че в живота има нещо повече от нещата, които виждат очите ни…

Всички те ще следват неотклонно Джонатан чайката до последната страница на книгата.

Други може би просто ще се потопят в магията на едно прекрасно приключение — триумф на свободата и полета на човешкия дух.

И в двата случая прочитът на тази книга е *едно незабравимо преживяване*.

ЗА АВТОРА

Ричард Бах (роден през 1936 г.) е американски писател, потомък на композиторската фамилия Бах. Летец по професия, сътрудничи като журналист в сп. „Флаинг“.

Публикувал е популяризаторските книги за авиация „Чужденец на земята“, „Биплан“ и „Нищо случайно“.

След като през 1970 година „Джонатан Ливингстън Чайката“ му донася голяма популярност в САЩ и Европа, издава книгите „Дарът на крилата“, „Илюзии“, „Няма толкова далечно място“, а в съавторство със съпругата си Леели Париш-Бах — романите „Мост през вечността“ и „Едно“.

Последната му книга — „Бягство от сигурността“ излиза през 1995 година.

На истинския Джонатан Чайката, който живее във всеки от нас.

ПЪРВА ЧАСТ

Беше утро и ранното слънце разискряше злато по леките вълни на спокойното море.

На километър от брега една рибарска лодка обсипа водата с късчета риба за примамка и вестта за Закуската на Ятото блесна като светкавица във въздуха. Хиляди чайки долетяха край лодката и всички с хитруване се заборичкаха за късчетата храна. Започваше още един изпълнен с грижи ден.

Но далеч от всички, уединен отвъд лодката и брега, Джонатан Ливингстън Чайката се упражняваше. На около тридесет метра височина в небето той поотпусна ципестите си крачета, вдигна човка и опъна до болка криле в едва поносима извивка. Това означаваше забавяне на полета и сега той летеше все по-бавно, докато вятърът в лицето му се превърна само в шепот, а океанът под него спря неподвижен. Присви очи, крайно съсредоточен, задържа дъха си и напрегнал сили, увеличи само… с още… два… сантиметра… извивката на крилете… Тогава перата му се разрошиха, той загуби скорост и падна.

Чайките, както знаете, никога не залитат, никога не губят скорост. За тях загубата на скорост във въздуха е срам и позор.

Обаче Джонатан Ливингстън Чайката не се засрами, а отново изпъна криле в онази мъчителна до потреперване извивка — забавяше и забавяше, докато отново загубеше скорост — той не беше обикновена чайка.

Повечето чайки не си дават труда да научат за летенето нищо друго, освен най-простото — как да се вдигнат от брега, за да си намерят храна и как да се върнат обратно. За тях важното е храната, а не летенето. За тази чайка обаче по-важно беше летенето. Най-много от всичко на света Джонатан Ливингстън Чайката обичаше да лети.

Беше открил, че този начин на мислене не му създава добро име сред останалите птици. Дори родителите му се тревожеха, че

Джонатан прекарва по цели дни сам и непрекъснато експериментира спускане ниско над вълните.

Той, например, не можеше да разбере защо когато летеше над водата на височина, по-малка от половин размах на крилото, успяваше да се задържи във въздуха по-дълго и с по-малко усилия. Спускането му завършваше не с обичайното приплясване на крачката във водата, а с дълга пенеста диря, понеже докосваше повърхността с цяло тяло, плътно прибрал крачка от двете страни. Когато започна да се приземява с плътно прибрани крачка и на брега — за да измери следата от плъзгането си в пясъка, — родителите му вече истински се разтревожиха.

— Защо, Джон, *защо*? — попита го майка му. — Защо ти е толкова трудно да бъдеш като останалите птици от ятото? Защо не оставиш ниското летене на пеликаните и албатросите? Защо *не ядеш*, синко? Станал си само пера и кости!

— Нищо, че съм само пера и кости, мамо. Просто искам да разбера какво мога да правя във въздуха и какво не мога. Просто искам да знам.

— Виж какво, Джонатан — каза баща му доброжелателно, — наближава зимата. Лодките съвсем ще намалеят, а рибата, която сега плува на повърхността, ще се спусне надълбоко. Ако толкова искаш да учиш, тогава научи нещо повече за храната и как да я намираш. Летенето е хубаво нещо, но не се яде. Не забравяй, че летиш, за да се храниш.

Джонатан покорно кимна. Следващите няколко дни той се мъчеше да се държи като останалите птици: наистина се стараеше, пищеше и се биеше с другите птици от ятото край вълноломите и рибарските лодки, гмуркаше се за късчета риба и хляб. Но нищо не се получаваше.

„Всичко това е толкова е безсмислено, рече си той и нарочно подхвърли трудно извоюваната рибка на една прегладняла стара чайка, която го гонеше. Можех да използвам цялото това време, за да се уча да летя. Имам да уча още толкова много неща!“

Съвсем скоро Джонатан Чайката отново беше сам, далеч навътре в морето, гладен, щастлив и отново се учеше да лети.

Сега се занимаваше със скоростта и за една седмица упражнения научи повече и от най-бързата чайка на света.

От триста метра височина той размахваше криле с всичка сила и се хвърляше почти отвесно във водата — така откри защо чайките пикират с прибрани криле. Само след шест секунди той вече се движеше със сто километра в час, скорост, при която, в момента на размах, крилото губи устойчивост.

Повтаряше това упражнение отново и отново. Съсредоточил цялото си внимание, той правеше усилия до предела на възможностите си, но щом набереше много голяма скорост, губеше контрол.

Издигане на триста метра. Първо устремяване напред с пълна сила, след това пикиране с размах на крилата и отвесно падане. И всеки път, при размаха нагоре, лявото му крило изведнъж спираше, той рязко се накланяше наляво, задържаше дясното крило, за да възстанови равновесието, и изпърхвайки като пламък, започваше лудо да се върти надясно като пумпал.

Все не можеше да улучи точния момент при издигането. Направи десет опита и всеки път, щом скоростта преминеше сто и десет километра в час, той се превръщаше в рошава топка перушина и загубил контрол, се сгромолясваше във водата.

„Начинът е, помисли накрая Джонатан, мокър до кости, начинът е при големи скорости крилете да се държат неподвижни — размахваш ги, докато стигнеш осемдесет километра, после задържаш в едно положение.“

Той опита отново от шестстотин метра височина — пикира, насочил човка надолу. И когато достигна осемдесет километра в час, разпери криле докрай и престана да ги движи. Изискваше се неимоверно усилие, но той успя. За десет секунди беше достигнал над сто и четиридесет километра в час. Джонатан бе поставил световен рекорд за скорост на чайка!

Но победата бе мимолетна. Щом се опита да излезе от пикирането, в момента, в който измени ъгъла на крилете си, той бе сграбчен от същия ужасен, непреодолим вихър, който при скоростта от сто и четиридесет километра в час го блъсна като динамит. Джонатан Ливингстън Чайката се взриви във въздуха и се размаза в твърдото като камък море.

Когато дойде на себе си, вече беше нощ и той се носеше в лунната светлина по повърхността на океана. Усещаше крилете си, сякаш бяха пречупени оловни пръчки, но много повече му тежеше

бремето на провала. Обзе го смътното желание това бреме да го повлече към дъното и най-сетне всичко да свърши.

Вече бавно потъваше във водата, когато долови в себе си някакъв непознат, глух глас. *„Няма друг път. Аз съм чайка. Ограничен съм от собствената си природа. Ако бях роден, за да науча толкова много за летенето, тогава вместо мозък щях да имам изчислителна машина. Ако бях създаден за скоростни полети, щях да имам къси криле на сокол и щях да се храня с мишки вместо с риба. Прав беше баща ми. Трябва да забравя това безумие. Трябва да се върна у дома, при своето Ято, и да се задоволя с това, което съм — жалка, ограничена чайка.“*

Гласът се стихна, а Джонатан се съгласи с него.

Нощем мястото на една чайка е на брега и отсега нататък, реши Джонатан, той ще стане нормална чайка. Така ще бъде най-добре за всички.

Вдигна се тежко над тъмната вода и полетя към сушата, благодарен, че бе успял да се научи да лети с минимални усилия на неголяма височина.

„Но не, помисли той, аз вече се отказах от това, което бях, отказах се от всичко, което успях да науча. Аз съм чайка, като всички други, и ще летя като чайка.“ Издигна се с мъка на тридесет метра и като размаха по-силно криле, забърза към сушата.

Чувстваше се по-добре, след като взе решение да бъде като всички други в Ятото. Връзките с онази сила, която го влечеше към познанието, се бяха прекъснали и вече нямаше да има нито предизвикателства, нито поражения. Колко е хубаво просто да престанеш да мислиш и да летиш през мрака към светлините на брега!

„*Мрак!* — тревожно изхриптя глухият глас. — *Чайките никога не летят по тъмно.*“

Но Джонатан не го чуваше. Колко е хубаво, мислеше той. Луната и светлинките, които трепкат по водата и показват пътя като сигнални огньове в нощта, а всичко наоколо е тъй мирно и спокойно…

„Опомни се! Чайките никога не летят по тъмно!

Ако беше създаден да летиш в мрака, щеше да имаш очите на бухал! И изчислителна машина вместо мозък! Щеше да бъдеш с къси криле на сокол!“

Там, в нощта, на тридесет метра височина, Джонатан Ливингстън Чайката стисна силно очи. От болката и от взетото

решение не бе останала и следа.

Къси криле. *Къси криле на сокол!*

„Ето къде е отговорът! Колко съм бил глупав! Трябват ми къси, малки криле. Трябва просто да прибера по-голямата част от крилете си и да летя само с връхчетата. *Къси криле!*“

Той се издигна на шестстотин метра над тъмното море и без дори за миг да помисли за неуспех и смърт, плътно притисна към тялото си предната част на крилете си, остави разперени във вятъра само тънките като кинжали пера на връхчетата им и се хвърли отвесно надолу.

Вятърът изрева като чудовище в ушите му. Сто и десет километра в час, сто и петдесет, двеста, още по-бързо! Сега, при скорост двеста километра в час, той не усещаше такова напрежение в крилете, както преди — при сто и десет. Едно едва доловимо извиване на връхчетата бе достатъчно, за да спре да пикира, и Джонатан профуча над вълните, като сив топовен снаряд под лунния диск.

Той стисна очи, за да ги предпази от вятъра, и изпадна във възторг. Двеста и двадесет километра в час! И то без да губи контрол! „Ами ако започна да пикирам от хиляда и петстотин метра вместо от шестстотин, колко ли бързо…“

Обещанията, които бе изрекъл преди малко, бяха забравени, пометени от страхотния ураганен вятър. Въпреки това не се чувстваше виновен, че ги е нарушил. Такива обещания са само за чайки, които са се примирили да бъдат обикновени. Оня, който, учейки, се е докосвал до съвършенството, няма нужда от подобни обещания.

По изгрев слънце Джонатан отново започна да тренира. От височина хиляда и петстотин метра рибарските лодки изглеждаха като точици върху гладката синя вода, а Ятото, което закусваше — като лек облак завихрени прашинки.

Той беше пълен със сили, още тръпнещ от радост, горд, че бе овладял страха си. Без да се двоуми, притисна към тялото си предната част на крилата, разпери късите им, остри връхчета и се хвърли към морето. Когато достигна хиляда и двеста метра височина, вече бе набрал пределната скорост, а вятърът се бе превърнал в плътна, непробиваема, оглушителна стена, която не му позволяваше да се движи по-бързо. Той летеше отвесно надолу със скорост триста и четиридесет километра в час. Преглътна, защото знаеше, че разтвори

ли криле при тази скорост, ще бъде разкъсан на милиони парченца. Но скоростта беше мощ, скоростта беше радост, скоростта беше чиста красота.

На височина триста метра той започна да излиза от пикирането. Връхчетата на крилете му се огъваха и смазваха в гигантския вятър, лодката и ятото чайки приближаваха към него със скоростта на метеор, нарастваха право на пътя му.

Той не можеше да спре, още не знаеше как да избива при такава скорост.

Сблъсъкът щеше да означава мигновена смърт.

И той стисна очи.

Така тази сутрин, точно по изгрев слънце, Джонатан Ливингстън Чайката се вряза насред Ятото, което закусваше — връхлетя, стиснал очи, с триста и четиридесет километра в час, съпровождан от оглушително свистене на вятър и пера. Очевидно този път Чайката на щастието му се беше усмихнала, защото не загина никой.

В мига, когато вдигна човка право към небето, той още се носеше със скорост двеста и петдесет километра в час. Когато успя да намали до тридесет километра и най-после отново разпери криле, лодката вече се намираше на хиляда и двеста метра под него и изглеждаше като точица в морето.

Мислите му ликуваха! Пределната скорост! Чайка, която лети с *триста и четиридесет километра в час*! Това беше прелом, най-великият, единствения момент в историята на Ятото и от този момент за Джонатан Чайката се откри нова ера. Той отлетя към самотната си изпитателна зона, на височина две хиляди и четиристотин метра прибра плътно криле, хвърли се отвесно надолу и внезапно откри как да завива.

Откри, че ако промени само със сантиметър положението на едно-единствено перо на връхчето на крилото си, може да направи плавен завой при страхотна скорост. Но преди това вече бе научил, че ако при такава скорост раздвижи повече от едно перо, тялото му ще започне да се върти като куршум… И Джонатан беше първата чайка на света, изпълнила въздушна акробатика.

Без да губи време за приказки с другите чайки, този ден той летя до залез слънце. Откри лупинга, бавното превъртане, спиралното въртене, обратното въртене, виража.

Беше късна нощ, когато Джонатан се прибра в Ятото, на брега. Беше замаян и смъртно уморен. И все пак, преди да кацне, той от радост направи лупинг и миг преди да докосне земята — бързо завъртане. Като чуят за това, размишляваше той за Прелома, те ще полудеят от радост. Колко повече неща изпълваха вече живота! Вместо да сновем тъпо напред-назад край рибарските лодки, сега животът придобива смисъл! Ще се издигнем над невежеството, ще открием себе си като достойни, интелигентни и способни същества! Ние можем да бъдем свободни! *Можем да се научим да летим!*

Оттук нататък годините изглеждаха пълни с живот и сияеха от обещания.

Когато кацна, цялото Ято се беше събрало на Голям съвет — личеше, че отдавна са тук. Всъщност те чакаха него.

— Джонатан Ливингстън Чайката! Застани в кръга! — Гласът на Старейшината прозвуча с върховна тържественост. Да застанеш в кръга означаваше само едно от двете: или огромен позор, или огромна чест. Със заставане в кръга на честта бяха отличавани най-изтъкнатите водачи на чайките. Естествено, и тази сутрин чайките бяха излизали за Закуската на Ятото, помисли си той, значи са видели Прелома! Но аз не искам никакви почести. Нямам никакво желание да бъда водач. Искам само да споделя с тях какво съм открил, да им покажа онези хоризонти, които се откриват пред всички нас. Той пристъпи напред.

— Чайко Джонатан Ливингстън — каза Старейшината, — застани в кръга на позора пред очите на всички чайки!

Той изпита чувството, че са го ударили. Коленете му се подкосиха, перата му провиснаха, ушите му забучаха. Изправен в Кръга на позора? Невъзможно! А Преломът! Те не могат да разберат! Те грешат, грешат!

— … заради неговата дръзка безотговорност — редеше строго тържественият глас, — потъпкваща достойнството и традициите на Племето на чайките…

Да бъдеш изправен в Кръга на позора означаваше още да бъдеш прокуден от обществото на чайките, да бъдеш осъден на самотен живот по Далечните скали.

— … един ден, чайко Джонатан Ливингстън, ти ще научиш, че безотговорността не води доникъде. Животът е непознат и

непознаваем. Ние знаем само, че сме изпратени на този свят, за да се храним и да останем живи колкото е възможно по-дълго.

Една чайка никога не бива да противоречи на Съвета на Ятото, но Джонатан Ливингстън издигна глас.

— Безотговорност ли? Братя мои! — извика той. — Има ли по-отговорна личност от една чайка, която е открила и следва същността, висшия смисъл на живота? Векове наред ние се блъсвахме за рибешки глави, а сега има за какво да живеем — да учим, да откриваме, да бъдем свободни! Дайте ми възможност, нека да ви покажа какво открих…

Ятото изглеждаше като вкаменено.

— Братството се разтрогва — изврещяха чайките в един глас, церемониално запушиха уши и му обърнаха гръб.

Джонатан Чайката остана сам до края на дните си, но летеше на големи разстояния отвъд Далечните скали. Едничката му мъка беше не самотата, а мисълта, че останалите чайки отказаха да повярват какви славни изживявания ги очакваха в полета, бяха отказали да отворят очи и да видят.

С всеки изминал ден той научаваше нещо повече. Научи, че като се гмурне във водата с висока скорост и следва течението, може да стигне до три метра дълбочина и така да намира рядка и вкусна риба. Повече нямаше нужда от рибарските лодки и коравия хляб, за да преживява. Научи се да подремва във въздуха, да определя нощем посоката си по вятъра, който духа откъм брега, и така можеше да прелита стотици километри от залез до изгрев слънце. Воден от същия вътрешен усет, той летеше през тежките морски мъгли и се издигаше над тях в ослепително ясни небеса…, а в същото това време всяка друга чайка си стоеше на брега, без да подозира, че може да има нещо друго, освен мъгла и дъжд. Той се научи да язди високите ветрове далеч навътре над сушата и там да си лови за обяд крехки насекоми.

Всичко, което някога се бе надявал да даде на Ятото, сега бе останало само за него: научи се да лети и не съжаляваше за цената, която беше платил. Джонатан Чайката бе открил, че именно скуката, страхът и гневът правят живота на чайките толкова кратък, а откакто те бяха напуснали съзнанието му, той заживя дълъг и наистина чудесен живот.

Тогава, една вечер се появиха Те и завариха Джонатан да се носи плавно през своето любимо небе, сам и изпълнен с покой. Двете чайки, които се появиха до крилете му, бяха чисти като звездна светлина и излъчваха нежно, дружелюбно сияние във висините на нощния въздух. Но най-прекрасно бе съвършенството, с което летяха, като връхчетата на крилете им постоянно оставаха точно на два сантиметра от неговите.

Без да проговори, Джонатан ги подложи на проверка, каквато нито една чайка досега не бе преминавала успешно. Той изви криле и забави скорост до момента, в който само километър в час по-малко би означавал сигурно падане. Двете лъчезарни птици плавно намалиха скорост и продължиха да летят успоредно с него. Те познаваха бавното летене.

Той прибра криле, превъртя се и стремглаво се спусна надолу със скорост триста километра в час. Те полетяха надолу успоредно с него, описвайки безупречна фигура.

Накрая, със същата скорост, той премина в дълго, вертикално, бавно превъртане. Те се превъртяха заедно с него, усмихнати.

Той се върна в хоризонтален полет и помълча още малко, преди да заговори:

— Много добре — каза той. — Кои сте вие?

— Ние сме от твоето Ято, Джонатан. Ние сме ти братя. — Думите им бяха уверени и спокойни. — Дойдохме да те отведем по-високо, да те заведем в твоя дом.

— Аз нямам дом. Нямам Ято. Аз съм Прокуден. И освен това, сега прелитаме над върха на великата ветровита планина, а само след още няколкостотин метра аз няма да мога да издигна по-високо това старо тяло.

— Можеш, Джонатан. Защото си се научил. Ти завърши едното училище и вече дойде време да започнеш следващото.

Понеже тези думи бяха озарявали целия му живот, сега Джонатан Чайката веднага разбра техния смисъл. Прави бяха. Той *би могъл* да лети още по-високо и беше време да се завърне у дома.

Той огледа за последен път небето и великолепната сребриста земя, където бе научил толкова много.

— Готов съм — каза накрая той.

И Джонатан Ливингстън Чайката се заиздига нагоре с двете сияйни като звезди птици, докато изчезнаха в напълно черно небе.

ВТОРА ЧАСТ

Значи това са небесата, мислеше си той и се усмихваше на себе си. Не беше много почтително да анализираш небесата в момента, когато се издигаш нагоре, за да навлезеш в тях.

Докато се отдалечаваше от Земята, вече над облаците и в неизменна фигура с двете лъчезарни чайки, той забеляза, че и собственото му тяло започва да блести, както техните. Наистина, същият онзи млад Джонатан Чайката, който винаги бе живял зад златистите му очи, и сега си беше там, но погледнато отвън, формата му се бе променила.

Все така усещаше тялото си като тяло на чайка, но то вече летеше много по-добре, както старото никога не бе успявало. Виж ти, помисли си той, с наполовина по-малко усилия достигам двойно по-голяма скорост, двойно по-добри постижения, отколкото в най-добрите ми дни на Земята!

Сега перата му сияеха ослепително бели, а крилата му бяха гладки и съвършени като слитъци полирано сребро. Той с наслаждение започна да ги проучва, да изпитва силата на тези нови крила.

Когато достигна четиристотин километра в час, усети, че наближава предела на своята максимална скорост. При четиристотин и четиридесет реши, че по-бързо не би могъл да лети и дори изпита разочарование. Значи възможностите на новото му тяло имаха граници. И въпреки че доста бе надминал предишния си рекорд за скорост, все пак някаква граница съществуваше и бяха нужни огромни усилия, за да я преодолее. На небето, помисли си той, не би трябвало да има граници.

Облаците се разтвориха, неговите придружители извикаха: „Щастливо кацане, Джонатан!“ — и изчезнаха в разредения въздух.

Той летеше над някакво море към скалист бряг. Няколко чайки тренираха на скалите движения за полет. Далеч на север, съвсем на хоризонта, летяха още няколко. Нови гледки, нови мисли, нови въпроси. Защо ли имаше толкова малко чайки? На небето би трябвало

да има безброй *ята* чайки! И защо така внезапно се почувствах толкова уморен? Би трябвало чайките на Небето никога да не се изморяват или да заспиват.

Къде беше чувал това? Спомените от неговия живот на Земята изчезваха. Земята бе мястото, където бе научил много, наистина, но сега подробностите избледняваха — имаше там нещо като борба за прехрана и той беше като че ли Прокуден.

Десетината чайки от брега безмълвно дойдоха да го посрещнат. Той почувства само, че е добре дошъл и че си е у дома. За него това беше голям ден — ден, чийто изгрев вече не си спомняше.

Той изви, насочвайки се към брега, размаха криле, за да спре във въздуха на два пръста над земята, после леко кацна на пясъка. Другите чайки също кацнаха, но без изобщо и перце да изпърха. Както се полюшваха във вятъра с изопнати блестящи крила, просто някак променяха наклона на перата си и спираха в мига, в който крачката им докоснеха земята. Това беше красиво изпълнение, но Джонатан бе твърде изморен, за да се опита да го направи. Застанал там, на брега, без изобщо да бе промълвил и дума, той заспа.

През следващите дни Джонатан разбра, че на това място има да научи също толкова много за летенето, колкото и в предишния си живот. Но имаше и разлика. Той беше сред чайки, които мислеха като него. За всяка от тях най-важното нещо в живота беше да търси и постига съвършенство в онова, което най-много обича да прави — да лети. Те до една бяха великолепни птици и часове наред всеки ден се упражняваха и изпробваха нови и нови фигури от висшия пилотаж.

За дълго Джонатан забрави света, от който бе дошъл — онова място, където Ятото живееше със здраво стиснати за радостта от полета очи и с криле, които използваше само като средство да намира храна и да се бори за нея. Но понякога, макар само за миг, той си спомняше.

Спомни си за това една сутрин, когато заедно със своя инструктор почиваше на брега, след като бе упражнявал бързи странични превъртания с прибрани крила.

— Къде са другите, Съливан? — попита той безмълвно, вече свикнал с лесната и удобна телепатия, която тези чайки използваха, вместо обичайните крясъци и грачене. — Защо тук няма повече чайки? Там, откъдето идвам, имаше…

— … хиляди и хиляди чайки. Знам. — Съливан поклати глава: — Единствения отговор, който мога да дам, Джонатан, е, че птици като теб се срещат една на милион. Повечето от нас достигат дотук много по-бавно. Ние преминаваме от един свят в друг, който е почти същият, и веднага забравяме откъде сме дошли, не ни интересува към какво сме се стремили, живеем само за мига. Можеш ли да си представиш колко живота е трябвало да изживеем, преди изобщо да ни хрумне, че съществува и нещо повече от яденето, боричкането или властта в Ятото? Хиляда живота, Джон, десет хиляди! А след това още сто живота, докато започнем да научаваме, че има такова нещо като съвършенството, а след това — други сто, докато проумеем идеята, че нашето предназначение в живота е да открием това съвършенство и да го предадем по-нататък. Същите правила ни ръководят и сега, естествено: ние избираме следващия си свят чрез това, което сме научили в този. Не научим ли нищо, то и следващият свят ще е същият като сегашния — с все същите граници и все същите оловни тежести, които трябва да преодоляваме.

Той разпери криле и се обърна с лице към вятъра.

— Но ти, Джон — каза той, — ти научи наведнъж толкова много, че не трябваше да преминаваш през хиляда живота, за да стигнеш до този.

Само за миг те отново бяха във въздуха и продължиха упражненията. Трудно беше да направят това превъртане във фигура, защото половината време Джонатан трябваше да лети по гръб и да съобразява обратната извивка на крилете си, така че постоянно да бъде в унисон с движенията на своя инструктор.

— Хайде да опитаме пак, Джонатан — казваше отново и отново Съливан. — Да опитаме пак. Докато най-сетне рече: — Добре! И те започнаха да упражняват външен лупинг.

Една вечер чайките, които не владееха изкуството на нощния полет, стояха заедно на пясъчния бряг и мислеха. Джонатан събра цялата си смелост и се приближи до Старейшината, за когото мълвата говореше, че скоро щял да напусне този свят.

— Чанг — заговори той малко притеснен. Старата чайка го погледна ласкаво.

— Какво има, синко?

Вместо да изнемощее от възрастта, Старейшината беше станал още по-силен — можеше да надлети всяка чайка от Ятото и владееше фигури, които другите тепърва се готвеха да учат.

— Чанг, този свят изобщо не е небето, нали? Старейшината се усмихна в лунната светлина.

— Ти отново се учиш, Джонатан — отвърна той.

— Добре, какво ще стане оттук нататък? Къде отиваме? Има ли изобщо такова място като небето?

— Не, Джонатан, няма такова място. Небето не е място, нито време. Небето — това е да бъдеш съвършен. — Той замълча за миг. — Ти летиш много бързо, нали?

— Аз… аз изпитвам наслаждение от скоростта — отвърна Джонатан изненадан, но горд, че Старейшината е забелязал.

— Ти ще започнеш да докосваш небето, Джонатан, в мига, в който се докоснеш до съвършената скорост. И това не означава да летиш с хиляди километри в час или с милиони, или със скоростта на светлината. Защото всяко число е граница, а съвършенството няма граници. Съвършената скорост, сине мой, означава, че си там.

Без никакво предупреждение Чанг изчезна и пак се появи до самата вода, на петнадесетина метра по-нататък. И всичко стана само в един миг. След това отново изчезна и в същата милисекунда застана до рамото на Джонатан.

— Това е просто за развлечение — каза той.

Джонатан беше изумен. Той забрави да пита повече за небето.

— Как правиш това? Какво е като усещане? Колко далеч можеш да отидеш по този начин?

— Можеш да отидеш до всяко място и до всяко време, които си избереш — каза Старейшината. — Аз съм бил навсякъде и във всяко време, за което ми е хрумвало.

Той погледна към морето.

— Странно нещо. Чайките, които пренебрегват съвършенството заради пътуването, не стигат кой знае къде, при това — бавно. А тези, които не обръщат толкова внимание на пътуването, в името на съвършенството, стигат навсякъде, и то мигновено. Запомни, Джонатан, небето не е нито място, нито време, защото мястото и времето са нещо толкова безсмислено… Небето е…

— Можеш ли да ме научиш да летя така? — Джонатан Чайката тръпнеше от желание да овладее нещо друго, непознато.

— Разбира се, щом искаш.

— Искам. Кога можем да започнем?

— Още сега, ако искаш.

— Искам да се науча да летя по този начин — каза Джонатан и някаква особена светлина засия в очите му. — Кажи ми какво трябва да правя.

Чанг заговори бавно, като гледаше внимателно по-младата чайка.

— За да летиш бързо като мисълта докъдето и да било — каза той, — трябва да започнеш със съзнанието, че вече си пристигнал…

Според Чанг разковничето бе в това Джонатан да престане да се възприема като пленник на едно ограничено тяло, с размах на крилете един метър и предварително програмирани възможности. Важното беше да осъзнае, че неговата истинска природа, съвършена като ненаписано число, живее едновременно навсякъде в пространството и времето.

Джонатан тренираще упорито всеки ден, отпреди изгрев слънце до късна среднощ, но въпреки всичките си усилия не се придвижваше и на перце от мястото си.

— Забрави вярата! — повтаряше Чанг отново и отново. — За да полетиш, ти трябваше не Вяра, а да проумееш какво е летенето. И сега е същото. Хайде, опитай пак…

Докато един ден, както стоеше на брега със затворени очи и се концентрираше, в един проблясък на мисълта Джонатан проумя какво всъщност му е казвал Чанг.

— Ами да, наистина! Аз *съм* една съвършена, без ограничения чайка. — Той просто бе разтърсен от радост.

— Добре! — каза Чанг и в гласа му прозвучаха победни нотки.

Джонатан отвори очи. Стоеше сам със Старейшината на един съвсем различен бряг — дърветата стигаха до самата вода, двойка жълти слънца обикаляха небето.

— Ти най-после схвана идеята — каза Чанг, — но трябва да поработиш още върху способността да се контролираш…

Джонатан беше изумен.

— Къде се намираме?

На Старейшината обаче изобщо не му беше направила впечатление необичайната гледка и той небрежно отвърна:

— Явно на някаква планета със зелено небе и двойна звезда за слънце.

Джонатан изпищя от възторг — първият звук, който издаваше, откакто бе напуснал Земята.

— ПОЛУЧИ СЕ!

— Разбира се, че се получи, Джон — каза Чанг. — Винаги се получава, когато знаеш какво правиш. Сега обърни внимание на контрола…

Когато се върнаха, вече беше тъмно. Другите чайки изгледаха Джонатан със страхопочитание в златистите си очи, защото бяха видели как той изчезва от мястото, с което сякаш се бе сраснал от толкова време.

Той бързо прекъсна поздравленията им.

— Аз съм новодошъл тук! Едва започвам! И трябва да науча от вас много неща!

— Чудно нещо, Джон — каза Съливан, който стоеше близо до него, — ти се боиш от ученето най-малко от всички чайки, които съм виждал за десет хиляди години.

Ятото мълчеше и Джонатан от смущение запристъпя от крак на крак.

— Можем да започнем работа над времето, ако искаш — каза Чанг, — докато се научиш да летиш в миналото и бъдещето. Тогава ще бъдеш готов да започнеш най-трудното, най-дръзновеното, най-забавното от всичко. Ще бъдеш готов да започнеш да летиш по-високо и да разбереш значението на добротата и любовта.

Измина месец или поне такова чувство имаше Джонатан, и той постигна блестящи успехи. Винаги бе усвоявал всичко много бързо, просто още от първия опит, а сега, като специален ученик на Самия Старейшина, той попиваше новите идеи като компютър с аеродинамична форма и перушина.

И тогава дойде денят, в който Чанг изчезна. Преди това беше разговарял спокойно с всички, като настояваше никога да не престават да учат, да се упражняват и да се стремят колкото е възможно по-дълбоко да проумеят съвършения, невидим принцип на целия Живот. После, както говореше, перата му започнаха да блестят все по-ярко и

накрая засияха толкова ослепително, че нито една чайка не можеше да издържи блясъка им.

— Джонатан — каза Чанг и това бяха последните думи, които той произнесе, — продължавай да работиш над любовта.

Когато отново можеха да виждат, Чанг бе изчезнал.

Дните минаваха и Джонатан често се улавяше, че мисли за Земята, откъдето бе дошъл. Ако там знаеше една десета, една стотна от това, което беше научил тук, колко по-голям смисъл би имал животът му! Той стоеше на брега и се питаше дали там има някоя чайка, която се бори да надмогне своята ограниченост, която се опитва да проумее същността на полета извън предназначението да долетиш до рибарската лодка, за да отмъкнеш коричка хляб. Може би имаше дори и някой Прокуден, който се е опитал да каже истината в лицето на Ятото. Колкото повече се упражняваше Джонатан в уроците по доброта, колкото повече се стремеше да опознае природата на любовта, толкова повече му се искаше да се върне обратно на Земята. Защото въпреки своето самотно минало, Джонатан Ливингстън бе роден за учител и неговият начин да изрази любовта си бе стремежът да сподели откритата от него истина с някоя чайка, която търси благоприятен случай, за да се отправи сама да търси истината.

Съливан, който вече бе овладял летенето със скоростта на мисълта и помагаше на другите да учат, откликна скептично.

— Джон, ти вече бе прогонен веднъж. Защо мислиш, че някоя от чайките, които познаваш отпреди, сега ще поиска да те изслуша? Знаеш поговорката *Колкото по-високо лети чайката, толкова по-надалеч вижда* и знаеш, че е вярна. Онези чайки, сред които си роден, си стоят на земята, бият се и се карат помежду си. Те са на хиляди километри далеч от небето — а ти искаш да им го покажеш от мястото, където си стоят! Джон, те не виждат дори крайчеца на собствените си крила!

Остани си тук. Помагай тук на новодошлите чайки, на онези, които са достатъчно високо, за да прозрат онова, което ти имаш да им кажеш. — Той замълча за малко и после каза: — Какво щеше да бъде, ако Чанг се бе върнал към *своите* стари светове? Къде щеше да бъдеш ти днес?

Последният довод беше най-убедителен: Съливан имаше право. *Колкото по-високо лети чайката, толкова по-надалеч вижда.*

Джонатан остана да работи с новите чайки, които идваха и много бързо и блестящо усвояваха уроците си. Но старото му чувство отново се върна и той не можеше да се избави от мисълта, че на Земята сигурно има една или две чайки, които са способни да учат. Колко повече щеше да знае самият той, ако Чанг се бе появил в онези дни, когато бе Прокуден!

— Съли, аз трябва да се върна — каза накрая той. — Твоите ученици напредват добре. Те ще ти помагат за новаците.

Съливан въздъхна, но не възрази.

— Сигурно ще ми бъде мъчно за теб, Джонатан. — Това беше всичко, което му отвърна той.

— Съли, засрами се! — упрекна го Джонатан. — И не ставай глупав! В какво се упражняваме двамата всеки ден?

Ако приятелството ни зависи от такива неща като пространство и време, значи, когато един ден преодолеем пространството и времето, ние ще разрушим нашето братство, така ли?! Но нали като преодолеем пространството, едничкото, което всъщност ни остава, е Тук. А преодолеем ли времето, едничкото, което ни остава, е Сега. И не мислиш ли, че насред това Тук и Сега не бихме могли да се виждаме от време на време? Съливан Чайката неволно се засмя.

— Ах, ти, безумна птицо! — ласкаво каза той. — Ако някой изобщо е в състояние да покаже някому на земята как да вижда на хиляди километри, това положително е Джонатан Ливингстън Чайката. — Той се загледа в пясъка. — Довиждане, приятелю Джон!

— Довиждане, Съли. Пак ще се срещнем. — И докато казваше това, Джонатан извика в съзнанието си образа на голямото ято чайки на брега на друго време и с школувана лекота проумя, че самият той не представлява просто пера и кости, а съвършената идея за свобода и полет, неограничавана от нищичко.

Флетчър Линд Чайката беше съвсем млад, но вече бе убеден, че с никоя друга птица, в което и да било Ято, не са се отнасяли така грубо и несправедливо, както с него.

— Не ме интересува какво говорят! — Мислеше яростно той, докато летеше към Далечните скали със замъглен поглед. — Летенето е нещо много повече от това просто да пърхаш от едно място до друго!

Дори един… *комар* го прави! Едно нищо и никакво превъртане около Старейшината, просто за развлечение, и вече съм Прокуден! Слепи ли са те? Не виждат ли? Нима не могат да си представят колко славно би било да се научим да летим истински!

— Все ми е едно какво мислят. Аз ще им покажа какво значи да летиш! Нека бъда Прокуден, щом искат. Но ще ги накарам да съжаляват за това…

В главата му се обади един глас и въпреки че звучеше съвсем спокойно, Флетчър тъй се стресна, че за миг загуби контрол и залитна във въздуха:

— Не им се сърди, Флетчър! Като са те прокудили, те са навредили само на себе си и един ден ще го осъзнаят, ще съзрат онова, което виждаш ти. Прости им и им помогни да го проумеят!

На сантиметър от дясното му крило летеше най-ослепително бялата чайка на света, носеше се във въздуха без никакво усилие, без дори перце да помръдне, въпреки че Флетчър летеше почти с пределната си скорост.

За миг всичко у Флетчър се объркa.

„Какво става? Да не съм полудял? Или съм умрял? Какво е това?“

Тих и спокоен, гласът продължи да звучи в мислите му и поиска отговор:

— Чайко Флетчър Линд, искаш ли да летиш? — ДА, ИСКАМ ДА ЛЕТЯ!

— Чайко Флетчър Линд, толкова силно ли искаш да летиш, че да си готов да простиш на Ятото, да продължиш да се учиш, а един ден да се върнеш тук, за да помогнеш и на другите да научат това, което знаеш?

Все едно колко честолюбив или уязвен беше Флетчър Линд Чайката, той не можеше да излъже това Великолепно, мъдро същество.

— Да — промълви тихо той.

— Тогава, Флетч — каза с много ласкав глас сияйното създание, — тогава да започнем с Хоризонталния полет…

ТРЕТА ЧАСТ

Джонатан кръжеше бавно над Далечните скали и наблюдаваше. Тази неопитна чайка Флетчър Линд беше почти съвършен ученик по летене. Във въздуха той беше силен, лек и бърз, но най-важното — гореше от желание да се учи да лети.

Ето го, тъкмо долиташе, разрошена сива топка, която оглушително профуча край учителя си с двеста и четиридесет километра в час. Рязко изхвърляне — и той вече изпълнява друго упражнение — шестнадесет лупинга в бавно вертикално превъртане, като ги отброяваше високо на глас.

— … осем… девет… десет… Виж Джонатан-изли-зам-от-вихъра… единадесет… искам-такова-внезапно-спиране-като-твоето… дванадесет… ама-не-мога-прок-лет-да-съм… тринадесет… тези-последни-три-лупин-га… без… четирина… ааа!

Неуспехът на Флетчър при внезапното спиране предизвика у него бурен взрив от ярост и негодувание. Падаше по гръб, завихрен безпощадно в обратен свредел. Когато накрая, задъхан, овладя полета, той беше вече на около триста метра под своя инструктор.

— Напразно си губиш времето с мен, Джонатан! Толкова съм тъп! Толкова съм глупав! Опитвам ли, опитвам, но нищо не излиза!

Джонатан Чайката гледаше надолу към него и кимаше.

— Разбира се, че никога няма да го направиш както трябва, ако набираш височина тъй рязко, Флетчър, ти загуби почти шестдесет километра в час при влизането! Трябва да го правиш *по-плавно*. Твърдо, но плавно, запомни ли?

Той се спусна до по-младата чайка.

— Нека опитаме сега да го направим заедно, във фигура. И обърни внимание на издигането. Плавно влизане, с лекота.

В края на третия месец Джонатан имаше още шест ученика, всичките Прокудени, но изпълнени с любопитство към тази странна нова идея — да летиш просто заради радостта от летенето.

И все пак по-лесно беше да изпълняват сложните фигури, отколкото да проумеят смисъла, скрит в тях.

— Всъщност всеки от нас въплъщава идеята за Великата чайка, безграничната идея за свободата — говореше им Джонатан вечер на брега, — а безупречният полет е стъпка към изразяването на истинската ни същност. Трябва да отхвърлим всичко, което ни ограничава. Затова са всички тези упражнения за постигане на висока скорост, на ниска скорост, за усвояване на фигурите от висшия пилотаж…

… и учениците му заспиваха, изтощени от целодневните тренировки. Практическите упражнения им харесваха, защото скоростта ги опиняваше, а заедно с това утоляваха и жаждата си непрекъснато да научават нещо ново, която растеше с всеки урок. Но никой от тях, дори и Флетчър Линд, не можа да осъзнае, че полетът на идеи може да бъде също толкова реален, както полетът на вятъра или перата.

— Цялото ви тяло, от крайчеца на едното крило до крайчеца на другото — казваше им Джонатан друг път, — не е нищо друго, освен самата ви мисъл, изразена във форма, която можете да видите. Разкъсате ли оковите на мисълта си, вие ще разкъсате и оковите на тялото си…

Но както и да им го обясняваше, учениците му възприемаха неговите думи като приятна измислица и всъщност повече им се доспиваше.

Само след един месец Джонатан им каза, че вече е време да се върнат при Ятото.

— Но ние не сме готови! — каза чайката Хенри Калвин. — А и те не ни искат! Ние сме Прокудени! Не можем насила да отидем там, където не сме добре дошли, нали?

— Ние сме свободни да отидем, където искаме, и да бъдем това, което сме — отговори Джонатан. Той се вдигна от пясъка и полетя на изток, към родните брегове на Ятото.

За известно време учениците му се почувстваха объркани, защото според Закона на Ятото един Прокуден никога не се връща и Законът не бе нарушаван нито веднъж от десет хиляди години насам. Законът казваше „Стой!“, Джонатан каза „Тръгвай!“ и вече се бе

отдалечил на километър над водата. Ако се бавеха още, той щеше да стигне сам до враждебното Ято.

— Ами, ние не сме длъжни да се подчиняваме на Закона, щом не сме част от Ятото, нали? — обади се плахо Флетчър. — Освен това, ако решат да се бият, ние ще бъдем много по-полезни там, отколкото тук.

И така, сутринта те долетяха откъм запад — осем чайки във фигура двоен ромб, почти крило до крило. Прелетяха с двеста и петнадесет километра в час над Брега на Съвета, където се събираше Ятото — Джонатан начело, от дясната му страна плавно се носеше Флетчър, отляво Хенри Калвин като на игра се справяше с вятъра. После, без да нарушават фигурата, всички птици, като една, бавно се превъртяха надясно… хоризонтално… обърнати по гръб… пак хоризонтално… а вятърът плющеше над всички.

Внезапно грачът и трясъците, които изпълваха всекидневния живот на Ятото, бяха пресечени, сякаш фигурата двоен ромб беше огромен нож, и осем хиляди очи на чайки останаха широко отворени, без дори да примигнат. Осемте птици, една по една, набираха рязко височина, правеха лупинг, профучаваха надолу и след като мигновено убиваха скоростта, кацаха стабилно на пясъка. После, сякаш в това нямаше нищо необичайно, Джонатан Чайката направи разбор на полета.

— Да започнем от това — каза той с иронична усмивка, — че всички влязохте във фигурата с известно забавяне…

През Ятото сякаш премина мълния. Тези птици са Прокудени! И са се върнали! А това… това не бива да става! Опасенията на Флетчър, че ще има бой, се разсеяха от пълното стъписване на Ятото.

— Добре де, те може и да са Прокудени — проговори една от по-младите птици, — но къде, по дяволите, са се научили да летят така?

Измина почти час, докато Думата на Старейшината обиколи Ятото: Никой да не им обръща внимание. Чайка, която разговаря с Прокуден, сама ще бъде Прокудена. Чайка, която гледа Прокуден, нарушава Закона на Ятото.

От този момент нататък Джонатан виждаше наоколо сиви гърбове, но той сякаш не ги забелязваше. Продължи тренировките точно над Брега на Съвета и за първи път подтикваше учениците си да се стараят да достигат границата на възможностите си.

— Чайко Мартин! — кънтеше гласът му в небето. — Казваш, че можеш да летиш с ниска скорост. Нищо не можеш, докато не го докажеш! ЛЕТИ!

И кроткият малък Мартин Уилям Чайката от страх да не предизвика недоволството на учителя си, изненада самия себе си, като се превърна в истински магьосник на малките скорости. Използваше и най-лекия полъх, така че само с лека извивка на перата, без изобщо да размаха криле, успяваше да се издигне от пясъка до облаците и обратно.

По същия начин чайката Чарлс-Роланд се издигна до седем хиляди метра височина над великата ветровита планина и се спусна, посинял от ледения разреден въздух, зашеметен и щастлив, решен на другата сутрин да стигне дори още по-високо.

Чайката Флетчър, който повече от всеки друг обичаше фигурите от висшия пилотаж, постигна своето шестнадесеткратно бавно отвесно превъртане, а на следващия ден надмина себе си, като направи тройно странично премятане и крилете му проблясваха с ослепително бяла светлина над брега, откъдето не едно око крадешком го наблюдаваше.

Джонатан не се отделяше и за миг от учениците си. На всеки успяваше да каже нещо, насърчаваше ги и ги напътстваше, водеше ги. Летеше заедно с тях през нощта, през облаци и буря, от любов към летенето, докато Ятото с жалък вид се скупчваше на земята.

Като свършеха тренировките, учениците си почиваха на брега и с времето започнаха да се вслушват по-внимателно в думите на Джонатан. Някои от идеите му изглеждаха направо безумни и те не можеха да ги проумеят, но други бяха съвсем разбираеми и им допадаха.

Постепенно нощем около кръга на учениците започна да се образува още един кръг — любопитни чайки, които дълги часове слушаха в тъмното разговорите, но не искаха да бъдат разпознати, особено помежду си, затова преди разсъмване изчезваха.

Един месец след Завръщането първата чайка от Ятото се осмели „да премине чертата“ и поиска да я научат да лети. Беше чайката Терънс Лоуъл. Заради това свое желание беше осъден на изгнание, обявиха го за Прокуден и той стана осмият ученик на Джонатан.

Следващата нощ от Ятото дойде чайката Кърк Мейнард — той залиташе по пясъка, влачеше лявото си крило и рухна в краката на

Джонатан.

— Помогни ми — каза той едва чуто, с чезнещия глас на умиращ. — Искам да летя повече от всичко друго на света…

— Последвай ме тогава — каза Джонатан. — Издигни се заедно с мен от земята и започваме…

— Ти не ме разбра. Крилото ми. Не мога да си движа крилото.

— Чайко Мейнард, ти имаш свободата да бъдеш това, което си, самият ти, тук и сега, и нищо не може да ти попречи. Такъв е законът на Великата чайка, Законът, който Е.

— Искаш да кажеш, че мога да летя?

— Казах, че си свободен.

И тъй просто и лесно, Кърк Мейнард без усилие разпери криле и се издигна в тъмния нощен въздух. Ятото се разбуди от неговите викове — от сто и петдесет метра височина той викаше колкото му глас държи:

— *Мога да летя! Чуйте!* АЗ МОГА ДА ЛЕТЯ!

По изгрев слънце около хиляда птици бяха наобиколили кръга на учениците и любопитно гледаха Мейнард. Вече не ги интересуваше дали ще ги видят или не, а слушаха Джонатан и се опитваха да вникнат в думите му.

Той говореше за съвсем прости неща — за това, че право на чайката е да лети, че свободата е самата природа на нейното съществуване, че каквото и да пречи на тази свобода, то трябва да бъде отхвърлено, независимо дали е обичай, предразсъдък или каквото и да било друго ограничение.

— Да бъде отхвърлен ли? — обади се един глас от множеството. — Дори ако това е Законът на Ятото?

— Единственият истински закон е този, който води към свободата — каза Джонатан. — Друг няма.

— Как можеш да искаш от нас да летим като теб? — попита друг глас. — Ти си особен, надарен, божествен, ти стоиш над останалите птици.

— Погледнете Флетчър! Лоуъл! Чарлс-Роланд! И те ли са особени, надарени, божествени по рождение? Не повече от вас, не повече от мен. Едничката разлика, наистина единствената, е, че започнаха да осъзнават какво са всъщност и започнаха да осъществяват призванието си.

Учениците му, с изключение на Флетчър, се размърдаха неспокойно. Досега не бяха проумели, че точно това са правили.

С всеки изминал ден тълпата около тях растеше, чайките идваха, за да питат, да изразят преклонението си, да се присмиват.

— Сред Ятото се говори, че ако ти не си Синът на самата Велика чайка, — каза Флетчър една сутрин на Джонатан, — тогава сигурно си изпреварил времето си с хиляда години.

Джонатан въздъхна. Такава е цената на неразбирането, помисли си той. Ще те нарекат или дявол, или бог.

— Ти, Флетчър, как мислиш? Наистина ли сме изпреварили времето си?

Последва дълго мълчание.

— Ами, този начин на летене винаги си е съществувал тук, за да може да го научи всеки, който пожелае да го открие — това няма нищо общо с времето. Може би сме изпреварили просто обичая. Изпреварили сме начина, по който летят повечето чайки.

— Това вече е друго нещо — каза Джонатан, превъртя се и се понесе във въздуха по гръб. — Това не е дори и наполовина толкова лошо, колкото да изпреварим времето си.

Това се случи една седмица по-късно. Флетчър демонстрираше елементите на скоростното летене пред нова група ученици. Той тъкмо излизаше от пикиране от две хиляди метра височина — дълга сива черта, профучаваща на сантиметри над пясъка, — когато една съвсем млада чайка, литнала за пръв път, се изпречи на пътя му, викайки на помощ майка си. Флетчър разполагаше само с десета от секундата, за да се опита да избегне младата чайка, изви с усилие вляво и със скорост над триста километра в час се заби в една гранитна скала.

Изпита усещането, че скалата е огромна твърда врата към друг свят. При сблъсъка изпита взрив от страх, потрес и плътен мрак, след това се зарея в някакво странно, странно небе — забравяйки, спомняйки си, забравяйки — уплашен, печален и изпълнен с разкаяние.

В него прозвуча един глас, както първия ден, когато срещна Джонатан Ливингстън Чайката.

— Там е работата, Флетчър, че досега се опитвахме да надмогваме ограниченията си подред, с търпение. Още не бяхме стигнали до летенето през скала, това е малко по-нататък в програмата.

— Джонатан!

— Известен още като Сина на Великата чайка — каза сухо неговият инструктор.

— Какво правиш тук? Ами скалата! Аз не бях ли… не съм ли… умрял?

— О, хайде, Флетчър, мисли! Щом сега говориш с мен, явно не си умрял, нали? Това, което успя да направиш, беше, че смени малко рязко нивото си на съзнание. Сега избирай: можеш или да останеш тук и да учиш на това ниво — което, между другото, е доста по-високо от нивото, което ти напусна, или можеш да се върнеш при Ятото и да продължиш да работиш с него. Старейшините се надяваха да се случи някакво нещастие, но ти им направи толкова добра услуга, че останаха смаяни.

— Искам да се върна при Ятото, естествено. Аз едва бях започнал с новата група!

— Чудесно, Флетчър. Помниш ли какво си бяхме говорили — че тялото не е нищо друго, а самата мисъл…?

Флетчър разтърси глава, разпери криле и отвори очи в подножието на скалата, наобиколен от цялото Ято. Още при първото му раздвижване сред Ятото се надигна страхотна гълчава от трясъци и грак.

— Той е жив! Той, умря, а сега е *жив*!

— Той го докосна с връхчето на крилото си! Върна го към живота! Синът на Великата чайка!

— Не! Той отрича! Той е дявол! ДЯВОЛЪТ! Дошъл е да погуби Ятото!

Тълпата от четири хиляди чайки изпадна в ужас от това, което се бе случило, и писъкът ДЯВОЛ! премина през тях като ураган, бушуващ над океана. С изцъклени очи, с наострени клюнове, те започнаха да затягат кръга, готови да ги унищожат.

— Няма ли се почувстваш по-добре, ако си тръгнем, Флетчър? — попита Джонатан.

— Положително не бих протестирал много, ако го сторим…

В същия миг те се озоваха на половин километър от скалата, а святкащите клюнове на озверената тълпа се забиха в празното пространство.

— Защо ли най-трудното нещо на света е да убедиш една птица, че е свободна — недоумяваше Джонатан — и че може сама да си го докаже, стига да отдели малко време, за да се поупражнява? Защо трябва да е толкова трудно?

Флетчър все още примигваше, смаян от промяната в обстановката.

— Какво направи току-що? Как се озовахме тук?

— Ти нали каза, че искаш да се измъкнем от тълпата?

— Да! Но ти как…

— Както всичко друго, Флетчър. Въпрос на упражнения.

На другата сутрин Ятото беше забравило за вчерашното си безумие, но Флетчър помнеше всичко.

— Джонатан, помниш ли какво ми каза някога — че трябва да обичаме Ятото достатъчно, за да се върнем при него и да му помагаме да учи?

— Да.

— Не мога да проумея как успяваш да обичаш тълпа озверели птици, които току-що са се опитали да те убият.

— О, Флетч, това не ти харесва, а? Ти, естествено, не обичаш омразата и злото! Но трябва да се упражняваш, за да можеш да разпознаеш истинската чайка, да виждаш доброто у всяка от тях и да им помогнеш сами да го съзрат. Това разбирам под думата обич. И е истинско наслаждение, когато го постигнеш.

Спомням си, например, една разярена млада птица, казваше се Флетчър Линд Чайката. Беше току-що Прокуден, готов да се бие до смърт с Ятото, и тъкмо започваше да си изгражда собствен ад на Далечните скали. А ето го днес — вместо това гради собствените си небеса и води цялото Ято в тази посока.

Флетчър се обърна към своя учител и в очите му за миг проблясна страх.

— Аз да Водя? Какво искаш да кажеш с това *аз* да ги Водя? Тук ти си учителят. Не можеш да си отидеш!

— Не мога ли? А не ти ли хрумва, че може да има и други ята, други Флетчъри, които имат нужда от учител, повече от този тук, който вече е намерил пътя си към светлината?

— *Аз?* Джон, аз съм само една обикновена чайка, а ти си…

— … единственият Син на Великата чайка, а? — Джонатан въздъхна и се загледа в морето. — Ти повече нямаш нужда от мен. Нужно ти е да продължиш да откриваш себе си, всеки ден да опознаваш още мъничко от оня истинския, безпределния Флетчър Чайката. Той е твоят инструктор. Трябва да се научиш да го разбираш и да се упражняваш да бъдеш той.

Миг по-късно тялото на Джонатан затрептя във въздуха, заблещука и започна да става прозрачно.

— Не им позволявай да пускат глупави слухове за мен или да ме превръщат в бог. Нали, Флетч? Аз съм чайка. Обичам да летя, може би…

— ДЖОНАТАН!

— Горкият Флетч! Не вярвай на това, което ти казват очите! Те могат да показват само границите. Гледай с истинското си проникновение, откривай това, което всъщност дълбоко в себе си знаеш, и тогава ще съзреш начина на летене.

Блещукането напълно помръкна. Джонатан Чайката беше изчезнал в празния въздух.

След известно време Флетчър се насили да се издигне в небето и застана пред групата съвсем неопитни ученици, закопнели за първия си урок.

— Като за начало — започна тежко той — ще трябва да осъзнаете, че всяка чайка представлява безпределната идея за свобода, един образ на великата чайка, а цялото ви тяло — от крайчеца на едното до крайчеца на другото крило, е само вашата собствена мисъл.

Младите чайки го гледаха насмешливо. „Хайде де, мислеха си те, това хич не звучи като правила за лупинг.“

Флетчър въздъхна и започна отначало.

— Хм… А-а… — заговори той и ги изгледа проницателно. — Добре, да започнем с Хоризонтален полет…

И докато казваше това, внезапно осъзна, че неговият приятел наистина не е бил по-божествен от самия Флетчър.

„Никакви граници ли, Джонатан? — помисли си той. — Добре, тогава не е далеч часът, когато ще изплувам от разредения въздух на твоя бряг и ще ти покажа това-онова за летенето!“

И макар че се опитваше да изглежда подобаващо строг пред учениците си, Флетчър внезапно ги видя такива, каквито бяха

наистина, съзря ги само за миг, но в този миг той не само хареса, но и обикна това, което виждаше. „Значи няма никакви граници, а, Джонатан?“, помисли си той и се усмихна. Неговият път на учение бе започнал.

Сканирана, разпозната и предоставена от Спиралата

Издание:

ДЖОНАТАН ЛИВИНГСТЪН ЧАЙКАТА. 1996. Изд. Кибеа, София. Серия Познай себе си. Притча. Превод: [от англ.] Нели Константинова [Jonathan Livingston Seagull / Richard BACH]. Фотографии: Ръсел МЪНСОН. Формат: 22 см. Страници: 110. Цена: 450.00 лв. ISBN 954-474-065-1.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.